



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Langáška, soudce Filipa Dienstbiera a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobců: a) D. M. a b) H. M., proti žalovanému: **Ministerstvo financí**, sídlem Letenská 525/15, Praha 1, týkající se žaloby na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného a návrhu na vydání předběžného opatření a na osvobození od soudních poplatků, o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. července 2023 č. j. 10 A 82/2023-96

t a k t o :

- I. Kasační stížnost v části proti výroku I usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. července 2023 č. j. 10 A 82/2023-96 **se odmítá**.
- II. Kasační stížnost v části proti výroku II usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. července 2023 č. j. 10 A 82/2023-96 **se zamítá**.
- III. Žalobci **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobci v roce 2013 zaslali žalovanému žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Protože jejich žádosti nebylo vyhověno, podali proti postupu žalovaného stížnost podle téhož zákona. S vyřízením stížnosti ze strany žalovaného nesouhlasili, proto podali dne 16. května 2023 Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) správní žalobu.

[2] V žalobě namítali, že jim žalovaný odepřel přístup k informacím a neposkytl je ani při nahlížení do spisu. Městský soud požádali o osvobození od soudních poplatků a navrhli vydání předběžného opatření. V návrhu na vydání předběžného opatření žádali, aby žalovaný „zachoval dokumenty k majetku evidovanému ve veřejném seznamu nebo k osobním údajům žalobců, poskytl je oprávněnému subjektu, aby uložil kopie dokumentů do soudní úschovy Městského soudu v Praze, aby předložil kompletní spisovou dokumentaci k nahlížení daňovým subjektům, aby se zdržel zahájení daňového řízení ex officio, na návrh třetích osob nebo věřitelů, ledaže zahájí řízení o nicotnosti rozhodnutí se zpětnou účinností, a aby vyplatil přeplatek evidovaný na osobním daňovém účtu každého ze žalobců.“

[3] Městský soud posoudil splnění podmínek pro vydání předběžného opatření a podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), návrh žalobců odmítl. Dospěl k závěru, že návrh na nařízení předběžného opatření není dostatečně konkrétní, určitý a srozumitelný, tedy vykazuje formální vady, v jejichž důsledku by navrhované předběžné opatření nebylo vykonatelné.

[4] Pokud jde o žádost žalobců o osvobození od soudních poplatků, žalobci městskému soudu předložili obsáhlé vyjádření a žalobkyně též přiložila vyplněný formulář prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. V tomto prohlášení vypočetla existující příjmy a závazky a uvedla vlastnictví konkrétních nemovitostí. Žádné podklady však městskému soudu nepředložila, toliko uvedla, že další důkazy jsou součástí soudního spisu Obvodního soudu pro Prahu 4 vedeného pod sp. zn. 39 C 146/2015.

[5] Městský soud k tomu uvedl, že žalobci ani jednu z tvrzených skutečností nedoložili. Veškeré skutečnosti o osobních, příjmových či výdělkových poměrech se tak nacházejí toliko ve stavu tvrzení. Městský soud dále specifikoval, které rozhodné informace nebyly ze strany žalobců doloženy. Konstatoval dále, že tvrzené údaje neposkytují logický, úplný a ucelený obraz o poměrech žalobců, a proto dospěl k závěru, že dostatečně věrohodně neprokázali, že nemají dostatečné prostředky. Proto jejich návrh na osvobození od soudních poplatků zamítl.

II. Kasační stížnost

[6] V návěti uvedené usnesení městského soudu napadli žalobci (dále „stěžovatelé“) kasační stížností, která byla Nejvyššímu správnímu soudu doručena 18. července 2023.

[7] Stěžovatelé nesouhlasí s tím, že jim městský soud nepřiznal osvobození od soudních poplatků a nevydal navrhované předběžné opatření. V tomto postupu spatřují nezákonnost a dokonce protiústavnost, a navrhují, aby Nejvyšší správní soud toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil městskému soudu k novému rozhodnutí. Konkrétně stěžovatelé uvádí, že napadené usnesení představuje flagrantní nesoulad s ústavně garantovanými právy a dochází jím k zásahu do absolutních práv žalobců. Bližší argumentaci, v čem konkrétně spatřují protiústavnost napadeného rozhodnutí však stěžovatelé nepřednesli. Dne 14. srpna 2023 zaslali stěžovatelé Nejvyššímu správnímu soudu doplnění kasační stížnosti, v němž polemizují o nezávislosti soudců jednotlivých senátů Nejvyššího správního soudu a soudců obecných soudů a dále uvádí řadu nesouvisejících argumentů. Žádná další argumentace nad rámec podané kasační stížnosti z tohoto doplněného podání nevyplývá.

pokračování

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení.

[9] Stěžovatelé podali kasační stížnost proti usnesení městského soudu v celém rozsahu, tedy proti všem jeho výrokům. Výrokem I městský soud odmítl návrh stěžovatelů na vydání předběžného opatření, výrokem II zamítl návrh na osvobození od soudních poplatků.

[10] Co do výroku I je kasační stížnost nepřipustná dle § 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s., neboť rozhodnutí o předběžném opatření je rozhodnutím dočasným (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. prosince 2004 č. j. 5 As 52/2004-172 nebo ze dne 3. dubna 2023 č. j. 6 Azs 36/2023-27). Proti výroku II, který se týká nepřiznání osvobození od soudních poplatků, je kasační stížnost přípustná.

[11] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků; přiznat úplné osvobození lze jen výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody. Dospěje-li soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[12] Účelem institutu osvobození od soudních poplatků, potažmo ustanovení zástupce, je ochrana práv účastníka řízení, pokud by mu mohla vzniknout vážná újma na jeho právech pro nedostatek finančních prostředků, který by mu bránil účinně chránit svá práva v řízení před soudem. Smyslem tohoto institutu není kompenzovat navrhovatelí finanční zátěž spojenou se soudním řízením, ale zajistit přístup k soudu. Navrhovatel žádající o osvobození od soudních poplatků (resp. ustanovení zástupce) proto musí v první řadě osvědčit, že jsou v jeho případě splněny zákonem stanovené předpoklady. Důkazní břemeno o tom, že jsou shora uvedené předpoklady splněny, nese navrhovatel (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. srpna 2010 č. j. 1 As 23/2009-95, č. 2163/2011 Sb. NSS, dále usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. ledna 2005 č. j. 7 Azs 343/2004-50). Pokud stěžovatel svou povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje.

[13] Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka zaslala městskému soudu vyplněný formulář prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech ze dne 30. května 2023. Vedle informací o majetkové situaci stěžovatelů, jejich příjmech a nákladech, poukázala též na dvě rozhodnutí o zastavení daňové exekuce ze dne 15. února 2023 s tím, že další důkazy jsou součástí soudního spisu Obvodního soudu pro Prahu 4 vedeného pod sp. zn. 39 C 146/2015. Nad rámec těchto informací nedoložila žádné doklady, kterými by tvrzené údaje doložila.

[14] Nejvyšší správní soud poznamenává, že skutkový stav zjištěný městským soudem odpovídá informacím obsaženým v soudním spise. Nad rámec svého písemného vyjádření a vyplněného prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech stěžovatelé skutečně nedoložili žádné další doklady, kterými by tvrzené skutečnosti doložili. Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje s hodnocením městského soudu, že tvrzené údaje neposkytují logický, úplný a ucelený obraz o poměrech stěžovatelů. Městský soud proto správně konstatoval, že informace o osobních, majetkových a výdělkových poměrech stěžovatelů jsou předneseny toliko ve formě tvrzení, aniž by byly jakkoliv věrohodně

doloženy. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že městský soud rozhodl správně, když návrh stěžovatelů na osvobození od soudních poplatků zamítl.

[15] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud poznamenává, že ačkoliv podání stěžovatelů z 14. srpna 2023 obecně polemizuje o soudní nezávislosti, konkrétní námitka podjatosti z něho nevyplývá. Nejvyšší správní soud se proto tímto podáním nad rámec posouzení kasačních námitek nezabýval.

IV. Závěry a náklady řízení

[16] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost směřující proti výroku I napadeného usnesení jako nepřipustnou dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.

[17] Kasační stížnost v části směřující proti výroku II usnesení městského soudu pak zamítl jako nedůvodnou dle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1, 3 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Pokud jde o výrok I, nikdo nemá nárok na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta. Pokud jde o výrok II, stěžovatelé v řízení úspěch neměli, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. září 2023

JUDr. Tomáš Langášek, LL.M.
předseda senátu